

**RADA GMINY
CZŁUCHÓW**

Uchwała Nr XXXIX/ 264 /13

Rady Gminy Człuchów

z dnia 20 czerwca 2013 r.

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej na lata 2013 – 2015 w Gminie Człuchów.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 roku, Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), art. 110 ust. 10 ustawy z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 roku poz. 182) oraz art. 176 pkt 1 ustawy z 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 roku, Nr 149, poz. 887 z późn. zm.)

- Rada Gminy Człuchów uchwała, co następuje:

§ 1.

W celu realizacji zadań na rzecz wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przyjmuje się „Gminny Program Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej na lata 2013-2015 w Gminie Człuchów” – w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Człuchów.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Andrzej Woźniak

Uzasadnienie.

Rodzynom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji gmina w ramach zadań własnych winna zapewnić wsparcie poprzez organizację systemu i wyposażenie go w odpowiednie narzędzia, w tym celu m. in. opracowuje 3 letnie programy wspierania rodziny.

Obowiązek podjęcia uchwały w sprawie gminnego programu wspierania rodziny wynika z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 288, poz. 1690).

Program zawiera kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla prawidłowego funkcjonowania i wychowywania dzieci w rodzinach naturalnych.

Celem programu jest przywracanie rodzinom zdolności do przezwyciężenia ich problemów opiekuńczo-wychowawczych przy współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się rodziną.

Stąd podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

Załącznik
do uchwały Nr XXXIX/ 264 /13
Rady Gminy Człuchów
z dnia 20 czerwca 2013 r.

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY I PIELICZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2013 – 2015
W GMINIE CZŁUCHÓW**

Człuchów, 2013

I. Wprowadzenie

Podstawową zasadą Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest ochrona rodziny.

Rodzina, jako podstawowa komórka społeczna spełnia istotne funkcje zaspokajające potrzeby społeczne, socjalizacyjne, psychiczne i emocjonalne swoich członków. Jest najważniejszym środowiskiem, gdzie kształtują się zachowania, postawy, umiejętności i poglądy, szczególnie w okresie wychowawczym dziecka. Zatem rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko.

W prawidłowo funkcjonującej rodzinie na pierwszy plan zawsze wysuwane jest dobro i szczęście dziecka. Niezwykle ważne jest umacnianie rodziny i przeciwdziałanie jej dysfunkcyjności w realizacji postawionych przed nią funkcji.

Niestety, nie wszystkie rodziny funkcjonują należycie, powodując zagrożenie prawidłowego rozwoju dzieci. Zaburzenia funkcjonalności rodzin wynikają z czynników zewnętrznych np. bezrobocie, niepełnosprawność, choroba, wzrost kosztów utrzymania, ale są również i takie rodziny, w których dysfunkcje odnoszą się do właściwości osobowościowych członków rodziny np. przemoc, przestępczość, zaniedbywanie obowiązków, nałogi. Skutkują one umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej.

Jeśli w rodzinie pojawiają się dysfunkcje, wówczas instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny, zobowiązane są do podjęcia określonych działań na rzecz dysfunkcyjnej rodziny. W pracy tej bardzo ważna jest współpraca instytucjonalna, gdyż problemy rodzin wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Wszystkie działania powinny być skoncentrowane na wsparciu rodziny biologicznej w wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo-wychowawczej a nie zastępowanie i wyręczanie jej. Zatem istotne jest, aby wszystkie podmioty i instytucje uczestniczyły w procesie wspierania rodziny.

Gminny Program Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej na lata 2013 – 2015 w Gminie Człuchów utworzony został w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149 poz. 887 z późn. zm.) obowiązującą od 1 stycznia 2012 r., a jego opracowanie należy do zadań własnych gminy (art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

Niniejszy Program zakłada tworzenie sprzyjających warunków dla poprawy życia rodzi i dzieci. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucie

bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznych oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodzin i dzieci.

II. Diagnoza sytuacji rodzin w Gminie Człuchów

W tabeli poniżej zawarte są dane o sytuacji demograficznej i społecznej w gminie (stan na 31.12).

Wyszczególnienie	rok 2010	rok 2011	rok 2012
mieszkańcy w osobach			
ogółem	10710	10762	10809
w tym			
kobiety	5257	5298	5318
mężczyźni	5453	5464	5491

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji ludności UG Człuchów

Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człuchowie podejmują szereg działań wytyczonych przez ustawy. Działalność Ośrodka ciągle się rozwija dzięki profesjonalnie wykonywanej pracy socjalnej. Pracą socjalną objęci są wszyscy klienci Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Szczególna uwaga skierowana jest na rodzinę i jej funkcjonowanie. Rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi stanowią dość liczną grupę korzystających ze wsparcia GOPS. Dysfunkcjonalność tych rodzin jest złożoną wielu czynników: przemoc domowa, uzależnienia (głównie alkohol), niewydolność w pełnieniu ról rodzicielskich, zawodowych i małżeńskich.

Zadania ujęte w Programie mają zmierzać w kierunkach wsparcia rodziny, która przeżywa trudności aby umożliwić jej przywrócenie zdolności do pełnienia prawidłowych ról społecznych, w tym prawidłowej funkcji opiekuńczej i wychowawczej.

W tabeli poniżej przedstawiona została liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w Gminie Człuchów.

Wyszczególnienie	rok 2010	rok 2011	rok 2012
przyznane świadczenia w ramach zadań własnych i zadań zleconych			
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	1193	1174	1198
liczba rodzin	649	629	645
liczba osób w rodzinach	2318	2268	2265

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań GOPS Człuchów

Z przedstawionej tabeli wynika, że w ostatnim roku wzrosła liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Główne powody przyznania świadczeń zamieszczone zostały w tabeli poniżej

Powody / wyszczególnienie	Liczba rodzin / liczba osób w rodzinach 2010 r.	Liczba rodzin / liczba osób w rodzinach 2011 r.	Liczba rodzin / liczba osób w rodzinach 2012 r.
ubóstwo	289/996	307/1056	361/1189
sieroctwo	3/5	1/3	3/5
bezdomność	18/25	14/19	17/23
Potrzeba ochrony macierzyństwa	58/331	67/372	55/332
W tym wielodzietność	48/291	52/315	44/287
Bezrobocie	410/1511	414/1534	411/1514
Niepełnosprawność	218/716	228/732	229/729
Długotrwała lub ciężka choroba	256/923	259/945	278/969
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	53/224	55/250	56/238
W tym: rodziny niepełne	40/151	41/159	42/159
rodziny wielodzietne	10/68	10/75	12/84
Przemoc w rodzinie	2/10	3/13	1/1
Potrzeba ochrony handlu ludźmi	0/0	0/0	0/0
Alkoholizm	16/29	21/37	20/35
Narkomania	0/0	0/0	0/0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4/7	3/6	1/1
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	0/0	0/0	0/0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0/0	0/0	0/0
Zdarzenie losowe	0/0	1/4	1/4
Sytuacja kryzysowa	0/0	0/0	0/0
Kłęsa żywiołowa lub ekologiczna	0/0	0/0	0/0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań GOPS Człuchów

Głównym powodem przyznania świadczeń w Gminie Człuchów jest ubóstwo i bezrobocie. Wzrosła liczba osób korzystających ze wsparcia z powodu długotrwałej choroby i niepełnosprawności.

III. Zasoby Gminy Człuchów

Program wspierania rodziny służyć będzie rozwojowi gminnej polityki rodzinnej.

Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują następujące podmioty:

- Urząd Gminy Człuchów – partycypuje w funduszach stypendialnych w powiecie, jest członkiem w Stowarzyszeniu Chojnicki Bank Żywności;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, wsparcie rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i niezaradnymi, dożywanie dzieci w szkołach, uczestnictwo w organizacji wypoczynku dla dzieci i młodzieży, aktywizacja społeczno-zawodowa;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – przeciwdziałanie problemom nadużywania alkoholu, wsparcie działalności świetlic wiejskich;
- Zespół Interdyscyplinarny – wsparcie i pomoc rodzinom dotkniętym problemem przemocy w rodzinie;
- Policja i Straż Gminna – zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom;
- placówki służby zdrowia z terenu powiatu – działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej rodzin;
- placówki oświatowo-wychowawcze- dowóz dzieci, wypłata stypendiów szkolnych, działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie psychologiczne i pedagogiczne dla dzieci i rodziców;
- placówki kultury (Biblioteka, boiska sportowe) – działalność świetlic wiejskich, organizacja czasu wolnego;
- organizacje pozarządowe (EKO „Szkoła Życia” w Wandzinie) – profilaktyka i leczenie uzależnień, organizacja wypoczynku skierowana do niepełnosprawnych dzieci i ich rodzin, wspieranie edukacji i rozwoju dzieci i młodzieży z terenów wiejskich będących w trudnej sytuacji materialnej a osiągających dobre wyniki w nauce, współpraca w realizacji unijnego programu PEAD (dostarczanie żywności dla najuboższej ludności Unii Europejskiej);
- parafie z terenu gminy – działalność charytatywna.

Ww. instytucje w ramach swoich działalności oferują różnorodną pomoc rodzinie i dziecku.

IV. Cele programu

Cel główny:

Stworzenie warunków umożliwiających prawidłowe wychowywanie dzieci w rodzinach biologicznych oraz wsparcie rodzin dysfunkcyjnych.

Cele szczegółowe zawarte w tabeli:

Cel szczegółowy nr 1 Zapewnienie prawidłowego rozwoju i promowanie wartości rodziny	
Zadania	Realizatorzy
- finansowanie działających instytucji na rzecz dzieci i rodziny oraz dążenie do tworzenia nowych placówek wsparcia dziennego;	Urząd Gminy,
- umacnianie więzi rodzinnych poprzez wymianę doświadczeń międzypokoleniowych;	Gminna Biblioteka, Przedszkola, Szkoły
- wspieranie lokalnych inicjatyw na rzecz rodzinnych spotkań szczególnie bezalkoholowych;	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminna Biblioteka, Przedszkola i Szkoły
-wspieranie działań dotyczących upowszechniania informacji o uprawnieniach dla rodziny i jej członków oraz o instytucjach i świadczących przez nie formach pomocy na rzecz rodziny i dziecka	Wszystkie instytucje działające na rzecz rodziny Działania realizowane przy współpracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Sądu Rejonowego, Kuratora sądowego, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, parafii z terenu Gminy
Cel szczegółowy nr 2 Wspieranie rodzin i rozwój form pomocy rodzinom	
- diagnozowanie przyczyn niewydolności rodzin wobec dzieci;	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki edukacyjne
- zatrudnienie asystenta rodziny	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- zapewnienie możliwości umieszczenia każdego dziecka w przedszkolu;	Przedszkole, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- realizowanie dożywiania w szkołach;	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki edukacyjne

<ul style="list-style-type: none"> - maksymalne wykorzystanie możliwości korzystania z pomocy materialnej o charakterze socjalnym; - monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia leczenia i terapii odwykowych; - monitorowanie sytuacji dzieci w rodzinach w szczególności z problemem przemocy; - monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych; - praca socjalna z rodzina biologiczną; - organizowanie czasu wolnego 	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p> <p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarnej, Policja, Straz Gminna</p> <p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki służby zdrowia</p> <p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Biblioteka, LZS, EKO „Szkoła Życia” w Wandzinie, Przedszkola i Szkoły</p> <p>Działania realizowane przy współpracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Sądu Rejonowego, Kuratora sądowego, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, parafii z terenu Gminy</p>
<p>Cel szczegółowy nr 3 Koordinacja działań celem powrotu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie warunków do działania rodzin wspierających; - pomoc w podnoszeniu kwalifikacji przez asystenta rodzin; - współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej; 	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,</p> <p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,</p> <p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,</p> <p>Działania realizowane przy współpracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Sądu Rejonowego, Kuratora sądowego, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej</p>

Źródło: opracowanie własne przy udziale realizatorów programu

V. Odbiorcy Programu

Adresatami Programu są dzieci i rodziny z Gminy Człuchów, w szczególności te, które przeżywają trudności w sferze opieki i wychowania, w tym rodziny dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz instytucje i służby pracujące na rzecz rodziny i dziecka.

VI. Realizatorzy Programu

Realizatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie przy współpracy z:

- Urzędem Gminy Człuchów,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespołem Interdyscyplinarnym,
- Placówkami oświatowymi,
- Placówkami służby zdrowia,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie,
- Sądem Rodzinnym w Człuchowie,
- Kuratorami sądowymi,
- Policją i Strażą Gminną
- organizacjami pozarządowymi,
- parafiami.

VII. Źródła finansowania Programu

Finansowanie Programu odbywać się będzie:

- ze środków własnych gminy,
- ze środków dotacji z budżetu państwa,
- z pozyskanych środków pozabudżetowych.

VIII. Monitoring i ewaluacja

Monitoring polegał będzie na zbieraniu i ocenie danych z realizacji celów i działań programu. Zebrane informacje będą wykorzystane do planowania zadań przez poszczególne instytucje i organizacje realizujące niniejszy program. Program ma charakter otwarty, zatem winien ewaluować w zależności od pojawiających się potrzeb.

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie.

IX. Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej ma na celu stworzenie sprzyjających warunków dla życia rodzin i dzieci. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej z zakresu rodzinnego stylu życia rodzin a także przyczyn niewydolności rodzin, które nie wypełniają funkcji wychowawczej należycie. W realizacji tych zadań rodziny dysfunkcyjne wymagają wsparcia i pomocy instytucji działających na jej rzecz. Aby osiągnąć zamierzone cele, w realizację niniejszego programu winny włączyć się wszystkie podmioty. Wyrazem dążenia do poprawy funkcjonowania rodziny dysfunkcyjnej jest **Gminny Program Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej na lata 2013 – 2015 w Gminie Człuchów**, określający zadania i sposób realizacji.

Przewodniczący Rady Gminy
Andrzej Woźniak

Opracowanie:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie